

کتاب التجوید

قره باش

ابراهیم ادریسوف و شرکاسی

بوکتاب قرآنک ۵ دومیروسکی مطبعه سنده طبع اولنمشدر
۹ نجی عرم ۱۳۲۴ نجی یلده

Дозволено Цензурою С.-Петербургъ 6 февраля 1906 года.

Тип. Б. Л. Домбровскаго въ Казань.

معلوم اولاکه کوب کشی نك ديشلری اوتوز ایکی
 اولدیغی اجلدن بو تصویرده اوتوز ایکی دیش اوزرینه
 ترتیب اولمشدر * اما بودیشلرک اون آلتیسی اوست
 چکده و اون آلتیسی آلت چکده در * اوست چکده
 اولان دیشلردن اونک دیشلرینه (ثنیّه) دیرلر جمعی
 (ثنایا) کلور بو ثنیّه لرنک آردنده واقع اولان سوری
 دیشلره (رباعیه) دیرلر جمعی (رباعیات) کلور بور باعیه
 لرنک آردنده واقع اولان سوری دیشلره (ناب) دیرلر
 جمعی (انیاب) کلور بونا بلرنک آردنده واقع اولان
 دیشلره (ضرس) دیرلر جمعی (اضراس) کلور ضرس
 لردن ناب لرنک آردنده واقع اولان دیشلره (ضاهک)
 دیرلر جمعی (ضواهک) کلور بو ضاهکلرنک آردنده واقع
 اولان آلتی دیشه (طامن) دیرلر جمعی (طواهن) کلور
 بو طاهنلرنک آردنده واقع اولان دیشلره (نواجند) دیرلر
 جمعی (نواجند) کلور آلت چکده اولان دیشلرک اسملری
 و ترتیبلری دهی بویله در فافهم

سَمِ اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَمِيمِ

تجوید لغتده بر نر
سه فی یحشی ایتہک
وخوشیچہ یا پتہقی معنا
سنہدر . اصطلاح
(وهو اعطاء الحروف
حقها من کل صفة
ومستحقها ورد کل
واحد لاصله) درحقها
دن مراد صفت لازمه
در مستحقها دن مراد
صفت عارضه در
لاصله دن مراد تخرج
در فافهم . معلوم اوله
که تخرج حروف اون
یدیدر (اولگی تخرج
جوفدر یعنی بوغاز
ایله آغز ایچنده
اولان بوشلق در
بوندن حرف مد
چیقار) ایکتی تخرج
بوغاز تویدر که
کوکسه متصل اولان
یریدر بوندن اول
همزه (صکره سندن
ها) چیقار (اوچتی
تخرج بوغاز اورتا
سیدر بوندن اول
عین) صکره سندن
(ها) چیقار

اللہ تعالیٰ یه حمد و ثنادر و رسولنه و دخی آله و اصحابنه
صلوة و سلام دن صکره معلوم اوله که حرف مد اوچدر *
(واو) (یا) (الف) * سؤال * و اونه زمان حرف مد اولور
* جواب * و او ساکن اولوب ما قبلی مضموم اولسه
اول زمان حرف مد اولور * سؤال * اما یا نه زمان
حرف مد اولور * جواب * یا ساکن اولوب ما قبلی
مکسور اولسه اول زمان حرف مد اولور . اما الف
ایسه دائما ساکن اولوب ما قبلی اوستلی اولسه جهیع
زمانده حرف مد اولور (اوتینا) کبی . و دخی سبب
مد ایکیدر . (همزه) (سکون) اما حرکت لی بولغان
الف که همزه دیر لر . اما سکون دیمک حرکت سی اولغان
حرف دیمکدر .

(دوردنچی خُرج
 بوغاز اولیدر که اغزه
 یقین اولان یر یدر
 بوندن اولاغین)
 صگره سندن (خا)
 چیقار بشنچی خُرج
 بیوک دل تو بیندن
 اوستیله آنک قرشو
 سی اوست طرفدر
 بوندن (قانی چیقار
 آلتنچی خُرج قانی
 خُرجی کبیدر لکن
 آندن بر بارمق
 مقداری آشاغیدر
 بوندن (کافی چیقار
 یدنچی خُرج بیوک
 دلک اورته سیله
 بر ابری اوست
 طما قدر بوندن
 قرتیب اوزره (حیم
 شین) (یا) چیقار
 (سکزنجی خُرج
 خُرجنک ما بعد
 چکری بر ابری اولان
 صولدن یا صاغدن
 دل یانیله، آنک
 قرشوسی اولان
 اوست دشلر یدر
 که آزدیر لر

❁ باب مد طبیعی ❁

قن حرفی مد اولوب سبب مد اولسه اول زمان مد
 طبیعی اولور مثالی (توآبا) (آبدا) (طه) و (الرا) الف لام
 رانک راسی و (حم) حامیهک حاسی کبی. اما بوننک مرتبه
 سی بر الف مقداری مد اولنمقدر. بر الف مقداری
 دیمک یعنی بر بارمق کوتار و قدر دیمکدر.

❁ باب مد متصل ❁

قن حرف مد صکره سبب مد همزه اولوب ایکسی
 بر کله ده واقع اولسه مد متصل اولور. مثالی (اذا جاء)
 (اولئک) (جی) (سوء) کبی. مد متصلنک مدی واجبدر
 متفق علیه اولدیغیچون. متفق علیه دیمک یعنی جمیع
 قرا مد ایتدی لر علی مراتبهم، قصقار تهادیلر دیمکدر.
 اما بوننک مرتبه سی قراءت عاصم، روایت حفص اوزره
 دورت الف مقداری مد اولنمقدر.

❁ باب مد منفصل ❁

قن حرف مد نصکره سبب مد همزه اولوب بشقه بشقه
 کلمه ده واقع اولسه مد منفصل اولور مثالی (یا ایها) (انی اخاف)
 (توبوا الی الله) کبی و دخی حرف منگاه و او مقدره اولور

مثالی (آن مالہ اخلدہ) (عندہ الایاذنہ) کبی و گاہ یاء
 مقدرہ اولور مثالی (وما یکتب بہ الا) (من علمہ الا بما شاء
 کبی . مد منفصلک مدی جائز در . نیچون ، مختلف فیہ
 اولد یغیچون . مختلف فیہ دیمک یعنی بعض قرا مد
 ایتدیلمر و بعض قرا قصر ایتدیلمر دیمکدر . وبوننک
 مرتبہ سی دخی قرائت عاصم و روایت حفص اوزره
 دورت الفی مقداری مد اولنمقدیر .

❖ باب مد لازم ❖

چین حرفی مد نضکره سبب مد سکون لازم واقع اولسه
 مد لازم اولور . سکون لازم نیه دیرلر وقفاً و وصلاً
 ثابت اولان سکونه دیرلر . و دخی مد لازم دورت
 درلودربری مد لازم کلمه مثقله در . مثالی (والاضالین)
 (الحاقه) (تأمرونی) کبی . وبری مد لازم کلمه تخففه در .
 مثالی (آلان) کبی . وبری مد لازم حرف مثقلدر مثالی .
 (آلم) الفلام میمک لای و (آلمص) الفلام میم صادل
 لای (طسم) وطاسین میمک سینی کبی وبری مد لازم
 حرف تخفقدر مثالی (آلم) الفلام میمک میمی و (آلمص)
 الفلام میم صادل میمی و صادی و (آرا) الفلام رانک
 لای و (حم) حامیمک میمی کبی . مد لازمک مدی

دیشینک آردنک گی
 دیشه کلنچه در
 بوندن (ضاد) چیقار
 (طقوز نجی) عخرج
 بوندن دخی صاعدن
 یاصولدن صاد ضاد
 عخرجنک نهایتندن
 دل اوچنه وارنجه
 اولان یانی ایله آنک
 قرشوسی اولان
 اوست طماقدرکه
 ضاحک و نواب
 و رباعیه و ثنیه
 دیشلرینک اوست
 جکرلریدر بوندن
 (لام) چیقار (اونچی)
 عخرج دل اوچیه
 قارشوسنک ایکی
 اوست اونک دیشلرک
 اتلریدر بوندن اخفا
 اولیان (نون) چیقار
 اون برنجی عخرج
 دلك آرقه سیله
 قرشوسی اولان ایکی
 اوست اول دیشلرک
 اوست جکرزی اولان
 طماقدر بوندن (را)
 چیقار (اون ایکنچی)

واجبدر. نیچون ، متفق علیه اولدیغیچون وبوننک مرتبهسی
جهیع قرا قاشنده دورت الف مقداری مد اولنمقدر .

باب مد عارض عادی

چین حر ی مد نصنکره سبب مد سکون عارض واقع اولسه
مد عارض اولور . سکون عارض نیه دیر لر و قفاً ثابت
و صلا ساقط اولان سکونه دیر لر . مثالی (یعلمون) (یوم
الدین) (نستعین) کبی . مد عارضک مدی جائز در
نیچون ، مختلف فییه اولدیغیچون . و اما بوننک مرتبهسی
اولدر که چین آخری اوستلی اولسه اوچ وجه جائز
اولور طول ، توسط ، قصر . و اگر آستلی اولسه دورت
تورلی جائز اولور . طول ، توسط ، قصر ، برده روم .
و اگر مضموم اولسه یدی تورلی جائز اولور . طول توسط
قصر ، طول ایله اشمام ، توسط ایله اشمام ، قصر ایله اشمام)
برده روم . ودخی روم نیه دیر لر یاشرن آواز ایله حرکتی
طلب ایتمگه دیر لر . تعریفی : الروم طلب الحركة بصوت
خفی . ودخی اشمام نیه دیر لر سکوند نصنکره طوداق
ایرنلرن یومهغه دیر لر تعریفی : الأشمام انضمام الشفتین
بعد السکون .

مخرج ترتیب اوزره
دل اوچیله ایکی
اوست اولک دیشلرک
یار تسندن یوقاروسی
حرکه یانلرینه وارنجه
در یانلرینه غایت
یقین اولان یرندن
(ط) چیقار از چق
آشاغیسندن (دال
چقار نصفلرینه
یقین اولان یرندن
(تا) چقار (اون
اوچنچی مخرج
ترتیب اوزره دلک
نچکه اوچیله ایکی
الت اونک دیشلرک
نصف اعلا لری در
نصف لرینه یقین
اولان یرندن (صاد)
چیقار دخی یوقارو
سندن شین چقار
باشلرندن (زا) چیقار
یا خود اوست اونک
دیشلرک باشلری
طرفینه اولان نصفلر
یدر نصفلرینه
یقین اولان
موضعندن (صاد)
دخی باشلرینه

❁ باب مدّ لین ❁

چُن حری لیند نضکره سبب مدسکون واقع اولسه مدّ لین اولور . اما حری لین نیه دیر لر (واو) (یا) ساکن اولوب ماقبللری اوستلی اولسه آنکا دیر لر: مثالی (والصیف) (علیه) (من خوف) (ولانوم) کبی . مدّ لیننک مدّی جائز در نیچون ، مختلف فییه اولدیغیچون . واما بونک مرتبه سی اولدرکه چُن بونده سبب مدسکون لازم اولسه ایکی تورلی جائز اولور طول ، توسط مثالی (که بعضی) (ومعسق) قول شریفلرنده واقع اولان عین لفظلری کبی . و اگر سکون عارض اولسه مدّ عارض کبیدرکه اوچ یادورت یایدی تورلی جائز اولور مثالی مقدم ذکر اولنان مثاللر کبی .

❁ باب تنوین و یانون ساکن ❁

تنوین ایکی اوستکه وایکی آستغه وایکی اثر وگه دیر لر . واما نون ساکن جز ملی نونه دیر لر .

❁ باب اخفاء ❁

حرف اخفاءون بش حرفدرکه بو بیتنک اولگی حرفلر بدر

یقین اولان یرلرندن
 (سین) تمام باشلر
 ندن (زا) چیقار
 (اون دور تنچی خرج
 ترتیب اوزره دل
 اوجنک یوقارو
 او چیله اوست
 دیشلرک باشلر بدر
 دلک غایت اوچینک
 ارقه سندن (طا)
 ازجق آردندن
 (ذال) چقار ازجق
 آردندن (نا) چیقار
 بونلرک ترتیبی دل
 اوجنک طشره یه
 چقمسیله در (اون)
 بشتچی خرج ایکی
 اوست اوک دیشلرک
 باشلر یله الت
 ایرننگ ایچیدر
 بوندن (فا) چیقار
 اون آلتچی خرج
 ایکی طوداق
 آراسیدر بوندن
 ترتیب اوزره
 ایرنلرک ایچلری
 بر برینه قوتله
 یابلسه (با) چیقار
 صگره یینه ایچلرندن

بر مقدار او چلرینه
 یقین یرلری بر
 برینه آرنه یا بلسه
 (میم) چقار خمی
 زیاده اچلرینه یقین
 اولان یرلری بر
 برینه قپانمیه رق ضم
 اولنمغله (واو) چیغار
 یاخود ترتیب اوزره
 (واو با میم) چیغار
 (اون یدچی) خرج
 خیشوم در یعنی ککز
 قوو غیدر بوندن
 نون تخففات ایله غنه
 چیقار فافهم معلوم
 اوله که صفات حروف
 ایکی قسمدر (بری
 صفات لازمه در بوده
 تعالی به اهم و مشهور
 اولنلری اون یدیدر
 بری (جهر) در جهر
 دیو حرف حرکت ایله
 نطق اولند و قدّه
 خرجنده ارالسق
 قالمیوب نفسک
 کلسی یا اکثریسی
 حبس اولوب صوتک
 اشکاره اولسنه دیرلر
 حرفلری بونلدر

صَفِّ، ذَاتِنَا، جُودٌ، شَخِصٌ، قَدَسِمَا، كَرَمًا، ضَعٌ، ظَالِمًا، زِدٌ، تَقَا،
 دَمٌ، طَلْبَا، فَتْرَى ﴿قَنْ تَنْوِينُ وَيَانُونُ سَاكِنٌ بُوَاوُنُ بَشِ
 حَرْفِدُنُ بَرِيْنَهٗ اَوْچِرَاسَهٗ اَحْفَا اَوْلُورُ مَثَالِي (غَنِي كَرِيْمٌ)
 (وَفَتْحٌ قَرِيْبٌ) (عَنْ صَلَوَتِهِمْ) كَبِي. تَعْرِيفِي الْاِخْفَاءِ حَالَهٗ
 بَيْنَ الْاِظْهَارِ وَالْاِدْغَامِ عَارِيَهٗ عَنِ التَّشْدِيْدِ مَعَ بَقَاءِ الْغَنَةِ

﴿ بَابُ اِظْهَارِ ﴾

حرف اظهار آلتی حرفدر که بواسماء شریفلر نك اولکی
 حرفلریدر. الله، حی، خالق، عدل، غنی، هادیا،
 قَنْ تَنْوِينُ وَيَانُونُ سَاكِنٌ بُوَاوُنُ حَرْفِدُنُ
 بَرِيْنَهٗ اَوْچِرَاسَهٗ اِظْهَارُ اَوْلُورُ. مَثَالِي (غَفُورٌ حَلِيْمٌ)
 (مَنْ اَمِنَ) (مَنْ خَوِيَ) كَبِي. تَعْرِيفِي الْاِظْهَارِ هُوَ الْاِنْفِصَالُ
 تَبَاعَدًا بَيْنَ الْحَرْفَيْنِ

﴿ بَابُ اِقْلَابِ ﴾

حرف اقلاب (با) در قَنْ تَنْوِينُ وَيَانُونُ سَاكِنٌ بَاغَهٗ
 يَوْلِقْسَهٗ اِقْلَابُ اَوْلُورُ. مَثَالِي (سَمِيْعٌ بَصِيْرٌ) (مَنْ بَعْدَ)
 (لِيَنْبِذَنَّ) كَبِي. تَعْرِيفِي الْاِقْلَابِ هُوَ قَلْبُ النَّوْنِ
 السَّاكِنَةُ اَوْ التَّنْوِيْنُ مِيْمًا خَالِصًا وَاخْفَاؤَهَا عِنْدَ الْبَاءِ
 بَغْنَهٗ (وَدَخِي غَنَهٗ نِيَهٗ دِيْرَلِرْ كَكَزْدَنْ كَلْنُ صَوْتَهٗ دِيْرَلِرْ
 تَعْرِيفِي، صَوْتٌ يَخْرُجُ عَنِ الْخِيْشُومِ .

﴿ باب ادغام مع الغنة ﴾

ادغام مع الغنة دورت حرفدر که (ینمو) حرفلریدر .

چنین تنوین ویانون ساکن بودورت حرفدن برینه

اوچراسه ادغام مع الغنه اولور . مثالی (خیراًیره) (فضلاً

من الله) (ومن یعمل) کبی . اما نون ساکن ایله (واو)

یاخود (یا) بر کلمه ده واقع اولسه اول زمان اظهار اولور .

مثالی (بنیان) (قنوان) (صنوان) کبی *

﴿ باب ادغام بلاغنه ﴾

ادغام بلاغنه حرفلری یکی حرفی در که (ار) حرفلریدر .

چنین تنوین ویانون ساکن بو یکی حرفدن برینه

اوچراسه ادغام بلاغنه اولور . مثالی (غفور رحیم)

(هدی للمتقین) (من ربهم) کبی

﴿ باب ادغام مثلین ﴾

ادغام مثلین شول حرفدر که ساکن اولوب ینه

کندی مثلینه اوچراسه ادغام مثلین اولور .

مثالی (فما ربحت تجارتهم) (ان اضر ببعصاك) (آووا

ونصروا) کبی . تعریفی: ما اتحاداً خرجوا وصفا .

اما نون ساکن نونغه اوچراسه هم ادغام مثلین وهم ادغام

(ظل قوربض ادغزا)

چنگ مطیع) وبری

همسدر همس دیو

حرفی در که ایله نطق

اولندقدن نخر جمله

آرالیق قالب

نفسک جاری اولسنه

دیر لر حرفلری

بونلردر (فحشه شخص

سکت) وهماضدان

وبری شدتدر

شدت دیو حرفی

اسکان ایله نطق

اولندوقدن صوت

لر ایله همماغنه دیر لر

حرفلری بونلردور

(اجد قطبکت) وبری

رخاوتدر رخاوت

دیواسکان ایله نطق

اولندوقده صوت

کمالیله اقباسنه

دیر لر حرفلری

بونلردر (جس حظ

شخص هنر وضعت

یافت) وبری بینهدر

بینه دیو صوتک

کمالیله اقباق بینندن

اولماسنه دیر لر

حرفلری بونلردر

(لن عمر) وهی
 اُضداد (وبری
 استعلا در استعلا
 دیو حرف نطق
 اولندقدن اسان اوست
 طماغه فالقماغه دیر لر
 حرف لری بونلر در
 خص ضغط قط) وبری
 استفاله در استفاله
 دیو حرف نطق
 اولندقدن دل اشاعی
 چکمه سمننه دوشوب
 اوست طماق جانینه
 مرتفع اولماغه دیر لر
 حرف لری برنلر در
 انشرحدیت علمک
 سوفی یجهر بهندا
 وهما ضدان وبری
 اطباقدر اطباق دیو
 حرف نطق اولندقدن
 لسان اوست طماغه
 قپانمغه دیر لر
 حرف لری (صادضاد
 طماظا) در وبری
 انفتاح در انفتاح دیو
 حرف نطق اولندقدن
 لسان ایله حنک اعلا
 بری برنلر
 آیرلوب آرالنندن

مع الغنة اولور مثالی (من نار) (ومن نعمه) کبی . اما
 میم ساکنک اوج حالی واردر میم ساکن میمگه اوچراسه
 ادغام مثلین مع الغنة اولور . مثالی (علیهم مؤصدة)
 (اطعمهم من جوع) کبی . میم ساکن باغه اوچراسه اخفا
 اولور مثالی (ان ربهم بهم) (تر میهم بجارة) کبی . میم
 ساکن میم ایله بادن غیری هر وفه اوچراسه اظهار
 اولور مثالی (هم فيه) (لکم دینکم) کبی

باب ادغام متجانسین

قین - خرجلری بر اولوب صفتلری بشقه اولان
 حرفلر بر برینه اوغراسه ادغام متجانسین اولور
 اما بوننک حرفلری اوج خرجده در . بری (طا . دال ،
 تا) خرجیدر مثالی (اتن بسطت) (وقالت طائفة)
 (اثقلت دعوا لله) (ما عبدتم) کبی . وبری (ظاذالنا)
 خرجیدر مثالی (اذلهموا) (یلوث ذلك) کبی . وبری
 با (میم) خرجیدر . مثالی (یا بنی اركب معنا) کبی
 تعریفی : ما اتحدنا خرجا واختلفا صفة

﴿ باب ادغام متقاربین ﴾

چُنْ خُرْجنده ویا صفتنده یقینلغی اولان حرفلر بر
 برینه اوچراسه ادغام متقاربین اولور. اَمَّا بونک
 حرفلری ایکی خُرْجده دربری (لام را) خُرْجیدر مثالی
 (قَلْرَبِّ) (بَلْ رَفَعَهُ اللهُ) کبی . وبری (قَافِ کَافِ) خُرْجیدر
 مثالی (اَلَمْ نَخْلُقْکُمْ) کبی . تعریفی . ما تقاربا خُرْجا
 اوصفة

﴿ باب ادغام شمسیه ﴾

ادغام شمسیه حرفلری اون دورت حرفدرکه بوییتک
 اَوَّلَکِی حرفلریدر ﴿ تب ، ثم ، دع ، ذنبا ، رمی ، زد ، سمعة .
 شم ، صدر ، ضیف ، طاب ظن ، له ، نعم ﴾ چُنْ الف لام که ، آثا لام
 تعریف دیرلر بو اون دورت حرفدن برینه اوچراسه
 ادغام شمسیه اولور ، اَمَّا نونغه اوغرادقه ادغام شمسیه
 مع الغنه اولور قالغانینه اوچراسه ادغام شمسیه بلاغنه
 اولور مثالی (وَالنَّاسِ) (وَالشَّمْسِ) (وَالتِّينِ) کبی

﴿ باب اظهار قهریه ﴾

اظهار قهریه حرفلری اون دورت حرفدرکه ﴿ اَبْع ، حَجَّكَ

و یح چقماسنه دیرلر
 حرفلری بونلر در
 (اخذ و جد سعة فرکا
 حق له شرب غیث)
 وهما ضدان (وبری
 قلقله در قلقله دیو
 شدت ایله جهر
 صفتارینک اجتماعی
 در یا خود صوتی
 خُرْجده تحریکدر
 یا خود خُرْجی صوت
 ایله قلع عنیفدن
 حاصل اولان صوت
 زائد قوی جهریلر
 قاتله ساکنه
 مخصوص در دیدیلر
 حرفلری (قطب جد
 حرفلری در ودغی
 صغیر در صغیر دیو
 حرفلرک صوتی صقلغه
 شبیه اولسنه دیرلر
 حرفلری (صادسین
 زای) در وبری
 تکریر در تکریر
 رایه مخصوص در نطقی
 وقتنده لسانک
 سر جمسیدر لکن
 رانی تلفظ ایلمین
 کیمسه غایت ایله

احتراز ایدوب
رانک تکرار نندن
صافنمق کرا کدر
وبری تفشیدر نقش
دیو خرفی نطق
اولند قنصوتی آغز
ایچینه طاعیلوب
ظاء معجمه مخرجنه
وارنجه اوز اتمغه
دیر لر بومشهوردر
شینه مخصوصدر
وبری استطاله در
استطاله دیو صادق
صوتی مخرجنک
اولندن آخرینه
وارنجه ممتد اولوب
چکلمسنه دیر لر
(وبری غنه در غنه
دیو حرفک و صوتک
ککرندن کلمسنه دیر لر
حرفلری نون میمدر
(وبر قسمی صفت
عارضه در بوده اون
بردر بری تفخیمدر
تفخیم دیو حرفی
قالن او قنمغه دیر لر
وبری ترقیقدر
ترقیق دیو حرفی
چکله او قلمغه دیر لر

وَحْفٌ ، عَقِيمَةٌ) حرفلریدر چمن لام تعریف بو اون دورت
حرفدن برینه اوچر اسه اظهار قمریه اولور مثالی (والعصر)
(والفجر) (والقمر) کبی

﴿ بَابُ قَلْقَلَةٍ ﴾

حرف قلقله بش حرفدر که ﴿ قطب جد ﴾ حرفلریدر چمن
بو بش حرفدن بری کلمه نك اورتا سنده ویا آخرنده
ساکن اولسه قلقله اولور ، (یدخلون) (أحد) (بالحق)
کبی . الْقَلْقَلَةُ لُغَةٌ التَّحَرُّكُ وَالْاضْطِرَابُ وَفِي الْأَصْطِلَاحِ
تَقْلُقُ الْمَخْرَجِ حَتَّى يَسْمَعَ لَهُ نَبْرَةً قَوِيَّةً .

﴿ بَابُ حَكْمِ الرَّاءِ ﴾

چمن را اوستلی ویا اوترلی اولسه قالن او قلور . مثالی
(الرَّحْمَنُ) (الرَّحِيمُ) (وَالرُّوحُ) (نَصْرُ اللَّهِ) کبی . وا کر آستلی
اولسه چکله او قلور مثالی (بالبر) کبی . ودخی را ساکن
اولوب ما قبلی اوستلی ویا اوترلی اولسه قالین او قلور مثالی
(وَالنَّحْرُ) (مَنْ شَكَرَ) (بِالنُّذُرِ) کبی . وا گر را ساکن اولوب
ما قبلی آستلی اولسه چکله او قلور . مثالی (وَاسْتَغْفِرْهُ)
(وَأَصْطَبِرْ) کبی . اما بو صورت اخیر ده رانگ مابعدنده
حروفی استعلا دن بری واقع اولسه اول زمان قالن

اوقلور . حروف استعلا یدی حرف در که (خصّ ضغط قط)
 حرف لریدر . مثالی (مرصاد) و (قرطاس) و (فرقة) کبی . اما
 حروف استعلا آستلی اولسه اولزمان نچکه و قالین اوقیق
 جائز اولور . مثالی (کلّ فرق) کبی . ودخی راسا کن
 اولوب ما قبلینک کسره سی عارض اولسه اولزمان ینه
 قالین اوقلور . مثالی (ارجعی) (لهن ارتضی) کبی .
 ودخی راسا کن اولوب ما قبلی دخی سا کن اولسه سا کنه
 اعتبار اولنمز ما قبله اعتبار اولنور . اگر ما قبلی
 اوستلی ویا اوترلی اولسه قالین اوقلور . مثالی (بالصبر)
 (من کلّ امر) (فی الصدور) کبی . و اگر آستلی اولسه
 نچکه اوقلور . مثالی (بصیر) (قدیر) کبی . ودخی راسا کن
 اولوب ما قبلی حرف لین اولسه اولزمان دخی نچکه

اوقلور مثالی (خیر) (سیر) کبی

﴿ باب لفظة الله ﴾

چن لفظة الله ما قبلی اوستلی ویا اوترلی اولسه
 قالین اوقلور . مثالی . (هو الله) (نصر الله) کبی . و اگر
 آستلی اولسه نچکه اوقلور مثالی (بالله) (ولله) کبی

تفخیم حرف لر ی اوندر
 استعلا حرف لر یله
 (لام، را، والی) در
 حروف استعلا ده
 تفخیم واجب در حروف
 انخفاض ده لام و را
 والفک ما عدا سنک
 ترقیق واجب در وبری
 ادغام در تعریفی غلط
 الحرفین المتماثلین
 او المتقار بین در
 وبری اغفار تعریفی
 حالة بین الادغام
 والاطهار فلا تشدید
 فیه در وبری اظهار
 در تعریفی الانفصال
 تباعد بین الحرفین
 در (وبری قلبدر
 تعریفی قلب النون
 السا کنه میما تخففا
 مع غنة قبل الباء در
 وبری مددر تعریفی
 اطالة الصوت بخرفی
 مدمن حروف العلة
 وبری وقفدر تعریفی
 (قطع الصوت دون
 النفس) در (وبری
 سکتهدر تعریفی
 (قطع الصوت

بلا نفس) در (وبری
 سکوندر سکون دیو
 هر فك هر که سی
 اولمغه دیر لر وبری
 هر که در هر که سکون
 نك ضد بدر معلوم
 اوله که میمکل اخفاسی
 یعنی میم ساکن بایه
 اوغراد قده ذاتنی
 بالکلیه کیدر میوب
 ایر نلرین بر برینه
 بک باصمیه ر ق وما
 قبلنه اولان هر فی
 اشباع ایتیمیه رك
 ذاتنی فی الجملة ستر
 ایتمکدر باب اقلابن
 دخی بویله در (اما
 اخفالرك وتشدید
 لرك زمانی هر فین دن
 اقل هر ف واحدن
 اکثر اولمیدر
 فافهم (ودخی را
 کلمه نك آخرنده
 بولنوب کسره ایله
 رانک بیننه هر ف
 استعلا ساکن اوله
 رق حاصل اولسه
 (من مصر) (وعین
 قطر) کبی بلاروم

﴿ بَابُ الضَّمِيرِ ﴾

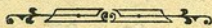
چن ضميرك ماقبلی متحرك اولسه مد اولنور مثالی (انه)
 (به) و (له) کبی اما (لم ینته) (ومانقّه) مد اولنماز زیرا
 ضمیر دگلدر نفس کلمه دندر و اگر ماقبلی ساکن
 اولسه قصر اولنور مثالی (علیه) (الیه) (فیه) کبی . اما سوره
 فرقانده (فیه مهاناً) ده مد اولنور

﴿ بَابُ السَّكْتَةِ ﴾

سکته قرآن عظیم الشانده دورت یرده در . بری سوره
 کهفده (عوجاً قیماً) وبری سوره یس ده (من مرقدنا
 هذا) وبری سوره قیامه ده (وقیل من رأت) وبری
 سوره مطففین ده (کلابل ران) تعریفی السکته
 قطع الصوت دون النفس (معلوم اوله که هاء سکته لرك
 وصلارنده بعض قرأ عندنده وقفه یسیره لازم دور یعنی
 حالت وصلده (لم بتسنه واقتده وکتایبه وحسابیه ومالیه

وقفنده ینه تفخیم
 وترقیق جائز در .
 اسکیمی زاده (اما
 حکم اللام قین لفظه
 الملک ما قبله
 مفتوح غیر مهال
 یا مضموم اولورسه
 لامنی تفخیم
 واجبدر مفتوح مهال
 اولورسه تفخیم

د
 وسلطانیه وما ادریک ماهیه) ده های اثبات ایدن قرا
 ایچون سکنه لازم در . عاصم جمیع مواضعده وصلنده
 های اثبات ایلا دی بعضیلر (کتابیه حساییه) لفظلر یدین
 غیر یده اثبات ایتمدیلر اما وقی حالنده هاءسکنه لریک
 اثباتی متفق علیه در (تبت)

وترقیق جائز در ما قبله مکسور اولسه ترفیق واجبدر (اسکیمی زاده) معلوم
 اوله که ضمیرک ما یعنی ساکن اولورسه ضمیرک ما قبله کیرک متحرک اولسون
 (کرسیه السموات) کبی کیرک ساکن اولسون (فاریه الایة) (وبیا عاهد علیه الله
 کبی جمهور قرا عندک مد اولنور و دخی ضمیرک اوزرینه کیرک سکون مخضله و کیرک
 روم ایله وقف اولندقد جمیع مواضع صله ترک اولنور که (منه) (واجتبیه) لریکبی (معلوم
 اوله که (عوجا) ده تنوینی الفه قلب ایدوبده سکنه بی الف اوزرینه من (مرقدنا)
 ده دخی الف اوزرینه (من راق) ده نون اوزرینه (بلران) ده لام اوزرینه ایتملیدر .
 (معلوم اوله که (لم یتسنه) سورة بقره ده در (واقفک) سورة انعامه در ماهیه) سورة
 القارعه ده در بافیلری سورة الحاقه ده در . معلوم اوله که لکننا) سورة کهفک در (الظنونا
 الرسولا السبیل) سورة احزاب ده در (سلاسلقواریرا) سورة انسانک در . (معلوم
 اوله که حفص قرائتده حالت وقفده یدی کلمه ننگ آخرینه بر شیدن بدل اولمیهر ق
 الف لاحق اولمشدر . الف اوزره وقف اولنور وصلده الفسز او قلور بری متکلم وحده
 ضمیر ی اولان (انا) در وبری (لکننا هو الله) در وبری (الظنونا) در وبری
 (الرسولا) در وبری (السبیل) در وبری (سلاسل) در حفصدن برر وایتک سلاسلاده
 لامی اسکان ایله وقفدر وبری اولکی (قواریرا) در . معلوم اوله که ر وایت حفص
 اوزره سورة فصلتده اولان (اعجمی) فی تسهیل ایله یعنی همزه ثانیه بی همزه
 بینیله حرکتده سی جنسی اولان الف بیننده هاشائبه سی اولمیهر قرائت ایتهدر .
 سورة هودده اولان (عجریها) بی اماله کبری ایله قرائت ایتملی در بوضورتده
 یعنی عجزیه ده رانک اوکنده واقع اولان الف اماله ایله اوقلدیغی صورتده رای
 نچکه او قومق لازم در .